СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК I. Ч. 20. Джерзі Ситі, Н. Дж., вівторок, 27-го січня 1942. — No. 20. Jersey City, N. J., Tuesday, January 27, 1942. VOL. I.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS ELSEWHERE

Знову Затоплено 5 Перевозових Японських Кораблів — Успішний Американський Протинаступ на Филипинах — Субмарини Затопили Корабель Близько Атлентик Ситі

ПРЕЗИДЕНТ КОНСОЛІДУЄ ОРГАНІЗАЦІЮ АРМІЇ ТА МАРИНАРКИ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт, одержавши звіт про японський напад на Перл Гарбор, рішив перевести консолідацію армії та маринарки на всіх важніщих місцях, де діють американські збройні сили. Наразі вже пороблено значні зміни для охорони прибережних оборонних уряджень. З того виходить, що ген. Френк Андрювс є командантом оборони Панамського Каналу, а ген. Делос С. Емонс, що заступив ген. Волтера Шорта на Гаваях, одержав ширші повновласти ніж мав їх його попередник в часі японського нападу. В деяких полосах краю команда армії та маринарки спочиває в руках одної людини. Як виказує рапорт Робертса про японський напад на Перл Гарбор, між армією та маринаркою не було координації й це спонукало президента до переведення ширшої реорганізації у всіх збройних силах Америки.

ВІДГОМІН ПОДІЇ В ПЕРЛ ГАРБОР

ВАШИНГТОН. — Всюди ще далі обговорюють звіт окремої комісії, назначеної през. Рузвелтом до розсліду японського нападу на Перл Гарбор, дн[illegible] грудня 1941. Овен Ж. Робертс, член Найвищого Суду, голо[illegible] цеї комісії, предложив [illegible] звіт, з якого виходить, що японський напад удався тому, що не було обовязкової чуйности з боку адмірала Госбенда Е. Кімела і ген. Волтера Шорта. Вони не повзяли потрібних мір охорони перед такими нападами, хоч до цього взивала їх верховна команда з Вашингтону. Зате воящтво і нижче старшинство, стверджує звіт, виявило підчас японського нападу високу військову мораль.

ПАН-АМЕРИКАНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ПЕРЕД ОСТАТОЧНИМ ВИСЛІДОМ

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО (Бразилія). — Конференція 21 американських республик добігає до кінця та по всяким сподіванням осягне сподівані успіхи, коли 19, а можливо й 20 американських держав зірве офіційно всі диплоьматичні, фінансобі й торговельні зносини з Німеччиною, Італією та Японією. Покищо вже три держави, а саме Параґвай, Болівія та Ураґвай зірвали зносини з Державами Осі, а президент Бразилії Ґетуліо Варґас заявив, що й Бразилія піде негайно за їх слідами. Сподіються, що таке зірвання Бразилії наступить негайно по закінченні пан-американської конференції. Лиш одна Арґентина висунула певні застереження та оставила сумніви щодо того, чи вона виконає рішення пан-американської конференції.

ВАШИНГТОН НЕ МАЄ ВІСТОК ПРО АРЕШТ АМЕРИКАНЦІВ В ПАРИЖІ

ВАШИНГТОН. — Департамент стейту досі не має жадних інформацій про донесений арешт німцями 200 американців в Парижі. Звідомлення з Віші подають, що німецькі власти арештували 200 американських горожан як закладників та вислали їх до бараків в Бензансон. Згідно з тими вістками, що їх принесла преса, німці тримають тих американців як закладників за добре трактування німецьких горожан, що є тепер в Америці.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ЩОДО КАРТОК ІДЕНТИЧНОСТИ ДЛЯ ЧУЖИНЦІВ

ВАШИНГТОН. — Ґенеральний прокуратор Антоні Бидел видав розпорядження про те, хто з чужинців має старатися за картками ідентичности. Отже згідно з його розпорядженнями австрійці, австро-угорці та корейці не є обовязані вибирати такі картки. Зате ті німці, італійці та японці повище 14. року життя, які тепер є позбавлені свого горожанства, а не мають ще іншого, є обовязані зголоситися по картки. Виїмок становлять лиш ці німці, італійці та японці, які до днів 7. і 8. грудня 1941 р. набули інше (не німецьке, італійське чи японське) горожанство, отже також не обовязані вибирати картки ідентичности. Час вибирання тих карток на східні, полудневі й західно-середні стейти припадає на дні від 9. до 28. лютня ц. р. За невиконання того розпорядження чекає строга кара, як замкнення до концентраційного табору і пр.

ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР З ЛАТИНСЬКИМИ КРАЯМИ

ВАШИНГТОН. — Злучені Держави заключили торговельний договір з 16 Латинськими Краями в Ріо де Жанейро, на основі якого знесено деякі митні тарифи та усунено граничні перешкоди. Ціллю того договору є вможливити зріст воєнної продукції західної півкулі та тим запевнити перемогу Обєднаних Держав над Державами Осі. Лиш чотири полудневo-американські держави, а саме Арґентина, Бразилія, Чіле й Еквадор ще не підписали договору. Одначе є сподівання, що Бразилія та Чіле скоро підпишуть, як теж й дві останні республики. Договір цей триватиме на час теперішньої війни.

НОВИЙ ТРИЮМФ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЛЬОТИ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ

ВАШИНГТОН. — Як подає департамент маринарки, американські воєнні кораблі затопили 5 японських транспортових кораблів в Проливі Макасар, біля острова Борнео. Від вибуху японсько-американської війни 7. грудня м. р. американські субмарини, кораблі та літаки знищили вже 48 японських кораблів, в тому 11 кружляків, нищівників та один панцирник. З Батавії, столиці Нідерляндської Східної Індії повідомляють, що голядські летуни збомбардували два інші японські кружляки та один перевозовий корабель біля берегів Борнео.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОТИНАСТУП В БАТААН

ВАШИНГТОН. — Ґен. Доглас МекАртур, уживаючи флянкової тактики, повів успішний протинаступ на свому правому крилі в провінції Батаан та відкинув японський наступ, що загрожував його відділам. Своїм маневром ґен. МекАртур не тільки завдав ворогові великі матеріяльні страти, але також спричинив це, що японські війська тепер здержані, що викликало стабілізацію на тому відтинку лузонського фронту. Департамент війни повідомляє, що японські війська на Филипинських Островах одержали в останньому часі значні підмоги та що вони задумують посилити свою офензиву проти американсько-филипинських ліній.

ЗАТОПЛЕНО НОРВЕЗЬКИЙ КОРАБЕЛЬ 35 МИЛЬ ВІД БЕРЕГА

НЮ ЙОРК. — Ворожа субмарина затопила трьома торпедами 9,305-тоновий норвезький корабель „Варангер" у віддалі 35 миль від американського побережжя. Ціла залога, зложена з 40 людей, врятувалася, але на дно моря пішов дорогоцінний ладунок-нафта. Затоплення наступило напроти містечка Сі Айл Ситі, Н. Дж., що лежить 25 миль на південь від Атлентик Ситі, Н. Дж.

НІМЦІ ПОВЕЛИ ПРОТИОФЕНЗИВУ В ЛІБІЇ

КАЇРО. — Німецькі війська ґенерала Ромеля повели проти британських військ у Лібії протиофензиву. Користаючи з дуже поганої погоди німці в Лібії дістали сильні скріплення в зброї і людях. Внаслідок того скріплення вони повели наступ на британські позиції і посунули їх на схід кількадесять миль та пройшли місто Аґедабію. Там вони звели завзяту боротьбу з британськими військами. Боротьба ще не закінчена.

НАЛЕТ НА КОНВОЇ ДЕРЖАВ ОСІ

КАЇРО. — Британські літаки віднайшли на Середземнім морі великий конвой Держав Осі і відразу на нього напали. Вони бомбардували той конвой впродовж двох днів і одної ночі та у висліді завдали йому великі шкоди. Вони тяжко ушкодили і мабуть затопили великий 20,000 транспортовий корабель, затопили інший, троха менший. Тяжко ушкодили бомбами кружляк і торпедовець.

КРІВАВІ БИТВИ НА МАЛЯЇ

СІНҐАПУР. — На Маляйськім півострові далі ведуться завзяті бої за Сінґапур. Японці поробили лиш маленькі посунення вперед. Опір британців чимраз більше кріпшає, але японці мають над британцями велику перевагу в числах.

НАЛЕТ НА ТАЙЛЯНД

РАНҐУН. — Китайські літаки масово налетіли на найбільшу японську повітряну базу в Банкок, Тайлянд і збомбардували його. Японці були так заскочені тим налетом, що вони не всилі були дати належної відсічи і ті літаки всі ціло вернули назад. Багато летунів у тих літаках були американські добровольці.

ЛЬОЯЛЬНІ ЯПОНЦІ. — Обраховують, що є в Злучених Державах до 150,000 японців, що є вірні державі. Більшість з них становлять ті, що родились в Америці. На образці бачимо величезне зібрання, підчас якого молоді японці виявляють свою льояльність до американської землі. Це діється в Будійській святині в Сіятл, Ваш.

НІМЦІ АРЕШТУВАЛИ В ПАРИЖІ 200 АМЕРИКАНЦІВ ЯК ЗАКЛАДНИКІВ

ВІШІ. Німецька окупаційна влада в Франції арештувала біля 200 знатніших американців на території Франції, які залишились там не звертаючи уваги на війну. Причиною цих арештувань, як пояснюють німецькі кола, є те, щоб змусити американські власти до доброго трактування німецьких громадян, амерштованих американською владою. Згаданих американців німці запроторили до брудних військових бараків, в яких нема жадних виґід потрібних для життя. Французькі гуманітарні інституції зорґанізували поміч тим американцям.

СПРОБИ ВИСАДИТИ ЧОРЧИЛА

ЛОНДОН. — В анґлійських політичних колах відбуваються ріжні тихі тертя, які мають довести до триденної дебати в анґлійськім парляменті над провадженням війни. Деякі кола в консервативній партії, до якої належить сам Чорчил, пробують своїми інтриґами висадити Чорчила з премієрства. Одначе отверто вони цього бояться робити, бо особистий престіж Чорчила в теперішню пору в Анґлії дуже великий. Вони критикують поведінку уряду відносно війни на Далекім Сході. Всю вину вони хочуть скинути на необачність уряду. Урядові кола пояснюють, що належної підготовки в Сінґапурі годі було виконати тому, бо воєнний матеріял мусів іти на інші фронти, хвилево важніші від Сінґапуру. В парляменті є і такі особи, які вину пробують зложити на Америку, зокрема на її провідників в Гаваях. Британський уряд рахував, що дістане від американських збройних сил на Далекім Сході обіцяну поміч, але тої помочі не дістав, говорять вони. Серед деяких послів слідне також незадоволення з причини прохання австралійського премієра Куртина помочи в американського президента Рузвелта. Домінія Австралії є звязана з Анґлією і безпосередна просьба до інших країв ті звязки розриває, говорив посол Беверлі Бакстер.

НОВИЙ АНҐЛІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ

ЛОНДОН. — Британський уряд заявив, що минулого грудня це найновіщий боєвий корабель „Дюк оф Кент" перевіз Чорчила через Атлянтик на побачення з Рузвелтом, а не „Принц оф Вейльс", який від того чого пішов на дно від японських повітряних торпед. „Дюк оф Кент" є такої самої величини і конструкції що й „Принц оф Вейльс". Він має 35,000 тон і наймодернішу зброю. Викінчування його будови мало ще потривати з рік. Але внаслідок війни будову приспішено. Якийсь час уряд держав у тайні це, що той корабель вже є в службі. Але тепер уряд це розкрив, мабуть тому, щоб тим успокоїти своїх людей відносно затоплення „Принц оф Вейльса".

ҐЕН. ЖУКОВ ПРО ПОМИЛКИ НІМЦІВ

МОСКВА. — Командант советських сил на центральнім фронті, ґенерал Жуков, заявив чужим журналістам, що німці зробили велику похибку у провадженні війни на сході. Вони не приготовились до зими цілковито і то не лиш під оглядом одежі, але й під оглядом зброї. Вони забули, що серед морозних великих сніжних просторів повзи а навіть гармати та літаки матимуть мале приміненя. Зазнавши великих невдач, німці падають на дусі і мораль німецького вояка заломлюється, говорив ґен. Жуков. Він також підкреслив, що советською тактикою тепер є не вдаряти просто в німецькі лінії, а обходити їх ззаду і нищити їх по кускови. Советські воєнні кола свої успіхи приписують у великій мірі теплому однострoєви советського вояка, який складається крім звичайних чобіт, з „валянок', себто теплих, хоч несуґарних сукняних чобіт, далі — з ватових штанів, кожухів та шапок. В тім одністрою советський вояк далеко краще видержує мороз, ніж німецький вояк. Німці, кажуть советські кола, дуже нерадо вилазять з теплих міст і містечок на чисте поле, щоб там звести боротьбу з советським військом.

АРЕШТИ В РУМУНІЇ

БУКАРЕШТ. — Уряд ґенерала Антонеску звелів арештувати 200 румунів зпоміж найвищої верстви, мовляв, за те, що вони живуть розкішним життям в той час, коли нація кервавиться в війні. Але інші кола цей арешт пояснюють чим іншим, а саме, незадоволенням серед румунської провідної верстви з війни і спробою повалити режім Антонеску.

ТУРЕЧЧИНА ЗАЖУРЕНА

АНКАРА. — Туреччина зажурена невдачами аліянтів на Далекім Сході. Турки припускають, що також їх власна доля буде загрожена, коли японці переможуть аліянтські сили на Далекім Сході і допустять японські кораблі на Індійський океан. До того турків непокоять ріжні політичні інтриґи, зокрема німецький амбасадор фон Папен, що своїм поступованням старається витиснути на руках моральні репресії.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед виходом числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить псилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Чи Вже є у Вашій Хаті?

Перейдемо до дійсности, себто до чисел і фактів, які нам викажуть, принаймні до певної міри, що ми собою уявляємо під культурним оглядом, а також і щодо цього, як дбаємо про поширення знання про Україну серед американців. А далі й — серед наших власних дітей.

Коли це підносимо, то легко догадатись, що хочемо згадати про справу поширення наших найновіщих видань: „Історії України" М. Грушевського й книжки Ю. Вернадського „Богдан — гетьман України".

Не хочемо казати, що зле іде з поширенням тих видань. Навпаки, коли брати під увагу минуле, то можнаб сказати, що добре. Але це нас не задовольняє. І не задоволить певно кожного, хто вдумається глибше в ці справи, хто розважить добре, що тепер діється в світі. А далі, в якому важкому положенню опинилась українська справа навіть і тут в Америці, де ще можна було про неї найсвобідніше говорити і найбільше її боронити. Ось і тому, беручи ці справи з чисто американсько-політичного боку, треба нам поширити якнайбільше й якнайскорше згадані видання, щоб таким чином облекшити американцям пізнання української справи. Бо доперва її пізнавши, вони скорше зорієнтуються у тих всіх калюмніях, якими обкидується український визвольний рух, а зокрема тих, що хотілиб допомогти українському народови визволитись з неволі.

Це для нас ясне, що щоб сьогодня добре боронити слушність українських змагань, то в тому мусить допомогати тут роджене наше молоде покоління. Без нього те завдання не можливо виконати. Бож виконувати його треба не тільки в якомусь одному центрі, в якійсь одній ґазеті, чи в якійсь одній орґанізації, але всюди по місцевостях. А коли так, то треба тому молодому поколінню, що має це виконати, добре пізнати ту справу, яку приходиться боронити, чи її розясняти. Дещо матеріялу про це можна знайти в інших, менших книжках чи брошурах. Та всі вони не заступлять того, що можна знайти в згаданих вище книжках. Бо, наприклад, яке велике є нерозуміння епохи Хмельницького! Скільки небелиць можна ще й тепер вичитати про „погроми" з часів Хмельницького, чи про „особисту пімсту", як це представляється часто в пропаґанді, що ставиться ворожо до визвольних змагань українського народу. А як розумно й документально можнаб на це відповідати, колиб знати те, що знаходиться в книжці Ю. Вернадського „Богдан — гетьман України". Саме тому, що ця книжка, як і „Історія України" є такі цінні видання, ми є свідками гадючого нападу на них з боку ріжних типів, яким не є на руку правда про Україну й український нарід та його терпіння і змагання. Та ця правда мусить бути в кожній нашій хаті, щоб звідтам могла лекше поширитись по всій американській землі.

Авжеж, Що Льояльні!

(З Канади для „Свободи").

Як канадійці або американці сходяться в память шотляндського поета Роберта Борнса на спеціяльний концерт-свято та співають шотляндські пісні й деклямують шотляндські вірші, то чи хтось їх осуджує за те, що, мовляв, вони не є льояльними канадійцями або американцями?

Чи хто підозріває канадійців або американців валійського походження, що вони, мовляв, не є льояльними Канаді або Злученим Державам тому, що на сходинах у свято св. Давида співають та розмовляють теж і по валійськи?

Чи хто вказує пальцем на якого там американського громадянина польського або жидівського походження, що він не льояльний Злученим Державам, бо він часом теж по польськи чи по жидівськи заговорить?

Авжеж, що ні! Хто стидається свого походження й роду і тому стає американцем, з того напевно й добрий американець не вийде. Дійним американським громадянином є та людина, що ставиться з пошаною як до свого роду, так і до культури того народу, з якого походить. От, наприклад, дотеперішній голова Злучених Держав — президент Френклин Делано Рузвелт — ставиться як до великої цінности до тієї біблії, що її його предки привезли сюди з Голяндії. Гордий своїм шотляндським походженням і теперішній премієр Канади — Мекензі Кінґ. Знову канадійці та американці українського походження горді з того, що вони походять з того народу, що видав славних українських козаків, що цілими століттями боролися за волю й демократично - козацький лад. Горді вони й тим, що український найбільший поет — Тарас Шевченко ціле своє життя огненно - поетичним словом боровся за волю й рівні права для людей. Та це, що вони гордяться своїм походженням і бажають кращої долі українцям в Европі, зовсім не стоїть їм на перешкоді бути зовсім льояльними й патріотичними американцями. Так само льояльно ставляться й канадійці українського походження до Канади. Інакше й бути не може!

Чи хто з американців вважає, наприклад, американських жидів (евреїв) нельояльними супроти Злучених Держав. тому, що мають свої окремі товариства, освітно-виховні інституції, часописи, доми молитви? Чи докоряє їм хто за те, що вони вчаться і тут відродженої старо-еврейської мови? Чи осуджує їх хто за те, що вони турбуються, наприклад, долею своїх братів по крові в Палестині? Ні, за це все вони дістають навіть і похвали. Признання мають і такі американські громадяни, що походять з Швеції, Норвеґії та Данії, а не забувають і про своє походження, і, наприклад, дбають, щоб всі чільні твори скандинавської літератури були переложені й на анґлійсько-американську мову. То чому мав би хто докоряти американським українцям за те, що найкраще в українській культурі, до скарбниці американської культури? І чому глядіти завидним і злобним оком і на те, що американські українці забезпечили себе добродійно-асекураційними товариствами?

Колиб українці, чи ті, що беруть поневолений український нарід в оборону, не мали скрізь ворогів, то булоб зовсім зайвим ставити такі запити, як ми їх поставили повище. Та мають ворогів навіть і канадійці та американці українського роду, тому, що вони походять з такої країни, що багата чорноземом і своїми мінералами,, а має дуже зухвалих сусідів, які хотілиб мати ті всі багатства для себе. І аґенти отих, що хотілиб панувати над Україною, потайки не перестають цькувати та підюджувати й канадійські та американські власти проти таких, які хотілиб бачити український нарід свобідним, а Україну незалежною. В Канаді про це все вже добре знає державна влада. І тому на наклепи на своє населення українського походження не звертає увагу. Булоб добре, щоб і у Злучених Державах так було, й щоб державна влада була основно поінформована про своє населення українського походження і не звертала уваги на доноси та підшепти злобних одиниць чи чинників, що ставляться ворожо до визволення українського народу і стараються очернювати теж і американських українців та їх товариства. Коли де знайдеться яка одиниця українського походження, що невідповідально або шкідливо говорить або поводиться, то на те є влада, щоб зробила з нею порядок. Такі звихнені одиниці трапляються між всякими людьми. **Думаю, що американські власти вже могли віддавна пізнати, що американці українського походження та їх товариства й видавництва зовсім льояльні Злученим Державам, та що вони не сталиб проти Злучених Держав ні під якою намовою. Ось ті американці українського походження не тільки дуже льояльні, вони і дуже горді бути та називатися американцями! Вони готові й своє життя віддати в обороні Злучених Держав й їхнього демократичного способу життя! І його дійсно віддають, як це виказують воєнні звіти.**

О. Івах, Вінніпеґ, Манн.

Большевицькі „Пято-Колюмністи" в Америці

Большевицька язва, яка ще недавно підточувала Америку в самій основі й у нахабний спосіб підкресляла, що її серце та інтереси звязані з Москвою, тепер користає з хвилевого вигідного конюктурального положення в Америці та давай вдавати великих американських патріотів. Удаючи їх та большевицька язва малює найчорнішими красками инших американських громадян, справжніх патріотів та старається між ними викликати тертя та непорозуміння.

Цю большевицьку отруту ширять в Америці ріжні кола й ґазети. Українсько-американська суспільність має теж своїх розсадників цеї прокази. А до них належать нюйорські большевицькі „УЩВісти", що від хвилини нападу німців на Совети прибрали маску дуже великих американських патріотів і демократів. А ще недавно ті самі „УЩВісти" явно служили й німецькому націзмови стараючись всіма силами притупити американську чуйність на те, що ділялось в Европі, а навіть старались висміяти політику президента Рузвелта, яка прямувала до того, аби розбудити американський нарід до тих небезпек, які над ним висіли, та які опісля на нього таки спали.

Ось що ті недавні націстичні аґенти рік тому писали. В „УЩВістях" з 2-го січня 1941 знаходимо на передовій сторінці великий репортаж про промову сенатора Вілера, відомого ізоляціоніста, якого тепер та сама большевицька ґазета так дуже лає. В тім репортажі обширно подані цитати промови згаданого сенатора, між ними такі слова: „Американці! Не дайтесь захопити масовою істерикою. Не подорожуйте шляхом, на якім ви були в 1917 р. Ви повісили тоді фіґуру, яка представляла Боба Ла Фоллета, бо він був проти війни, опісля відпокутували свій вчинок і поставили його до салі слави. Пятнацять років після війни, коли виявлено тайні договори, ви побачили, що вас оманено. Чи історія нагло змінилась? Чи вчорашні факти перестали бути фактами? Чи ця війна має кращий запах, ніж минула? Не дайтесь обманути так званим вельможам".

Ось такі слова повторяли ці московські аґенти на сторінках своїх ґазет. Та не думайте, що ті слова наводили „УЩВісти" на те, щоб їх опісля опрокинути та натаврувати. Борони Боже. В тім самім числі в редакційній статті вони пишуть ось що:

„Сенатор Вілер виголосив промову минулого понеділка, що її можна уважати відповіддю на промову Рузвелта з минулої неділі. Промову Вілера з усіма її недостачами треба уважати начасі. І більшість американської преси старалася цю промову замовчати, або переказала її як незамітну „новинку", все одно враження в народі від цієї промови оставить наслідки. Замітно, що між тою пресою, для якої промова сенатора Вілера була незамітною „новинкою" парадують „ліберальні" орґани, як „Ню Йорк Повст", „Пі Ем" і тим подібні. Між иншим сенатор Вілер запропонував почати формувати погляд в справі можливого замирення. Іншими словами, сенатор тільки підчеркує домагання мас, щоб воюючі сторони оприлюднили цили війни. Адже війна не може продовжатися безконечно. Воюючі сторони повинні ясно сказати, защо воюють? Зрештою народи повинні вимогти такі точні опреділення від урядів, що відповідальні за цю війну. Від себе Вілер пропонує такі питання, що малиб лягти, на його думку в основу замирення Европи:

„Німеччина повинна бути визнана в кордонах з 1914 року. Чехословаччина й Польща повинні стати автономними країнами. Німеччина має одержати всі свої кольонії зперед попередньої війни. Очевидно, що Данія, Норвеґія, Бельґія, і Голяндія повинні бути незалежними країнами. Альзація і Льотаринґія повинні і дальше оставати частинами Франції. Ніяких воєнних контрибуцій. Ніяких відшкодувань, чи репарацій. Обмеження збройних сил.

„Ці пропозиції — пишуть від себе далі „УЩВісти" — можна приняти вцілости, можна їх відкинути взагалі, можна справити, можна зреформувати. Як плян для мира, вони далекі від такого. Важне, що сенатор Вілер ставить питання рубом: За що воюєте? І таке питання направлене не тільки на адресу Лондону й Берліна, але і Вашинґтону. Сьогодні вже ніхто серіозно не говорить про нашу невтральність у відношенні до війни, не говорить про таку і сенатор Вілер, бо фактично у цій війні Злучені Держави беруть участь, хоч не безпосередньо своїми військовими силами. Таким чином питання на місці: Яких наслідків з тої війни бажає Америка? Відповісти загальною фразою, що бажаємо поразки фашистському союзови, мало! Для мира в Европі і світі взагалі потрібно чогось більше, як самого повалення фашизму. Війна 1914—1918 рр. була настільки руйнуючою, що й тепер, хоч про фашизм в тім часі ще ніхто не чув. Ми більше як певні, що пропозиції сенатора Вілера, якими недостатніми вони не булиб, будуть визнані як „табу" для обох воюючих сторін. Бо обі сторони імперіялістів не хотять нічого менше, тільки виключного панування над світом. Але ці пропозиції поможуть американським робітникам переконатись, що усі ці заяви про війну між демократією і фашизмом є димовою занавісою, за якою імперіялісти , пробують закрити свої дійсні цили війни. Фактично все так було. Все палії воєн знаходили якісь форми масового обманства, гнали народи на різню і тільки після кожної війни ставало людям ясно, що задармо пролято море крови, за дармо вмирали трудящі, коли на справу глядіти зі становища інтересів народів, а не торгівців смерти, не зі становища інтересів імперіялістів".

Ось так писала рік тому та большевицька рептилька, яка сьогодня надягнула шати великого американського патріотизму. Вона тоді зачисляла президента Рузвелта до воєнних підбурхачів, до світових імперіялістів та торгівців смерти. Сенатора Вілера вона тоді величала. Найвиразніше на світі обстоювала німецькі інтереси. Треба повернути Німеччині її границі зперед минулої війни та віддати всі кольонії, повторяла вона за Вілером. Замало повалити фашизм, говорила від себе. Фашизм і нацизм це другорядна справа. Війна між фашизмом, і демократією це лише димова заслона! Війна забирає кров трудящих і проти неї треба виступати! Минула війна була також руйнуюча, хоч тоді ніхто про фашизм не чував! Також цинічно харкали большевицькі „УЩВісти" на засаду незалежности менших народів. Вистарчить для Чихословаччини і Польщі автономія, погоджувались вони.

Чомуж вони зробили такий карколомний зворот від цього часу? Чому вн их за одну ніч Рузвелт став дбродієм світу, а сенатор Вілер лайдак і зрадником? Невже Німеччина по 22. січня 1941 більше загрозила американсьим інтересам, ніж тоді?

Причиною цеї карколомної зміни було це, що світовий палій, розбишака і вчорашній кумпан Сталіна, Гітлер, поламав свої обіцянки і несподівано вдарив на Совети. Ось тому, що Гітлер напав на Совети, большевицькі аґенти по цілім світі, включаючи нашу рептильку, так раптово змінили своє становище і горячово почали злизувати те, на що вчора плювали, а почали харкати на те, що вчора вихвалювали. Своїм поступованням вони дали наявний доказ, що всеціло служать чужим інтересам, а не інтересам Америки. З цього можна вносити, що колиб завтра Сталін і Гітлер знов падали собі руки, то большевицькі аґенти, включаючи нашу рептильку, знов почали шкодити дійсним інтересам Америки, а служилиб чужим, ворожим Америці. Та проте ось ці чужі аґенти беруться тепер вчити інших американського патріотизму й ще сміють когось денунціонувати за не-американську роботу!

НА СЕЛІ

Повість

(39) М. ШКОЛИЧЕНКА

— Панове! А щож отсе наша Уляна Іванівна думає собі, що засіла отут у селі і не обирає собі достойного співробітника — дружини вірної?

— Рано ще Уляні Іванівні, — усміхаючись завважила сама панночка.

— Не рано, а друге щось, — пояснив о. Миколай, — чую я, Уляно Іванівно, що сватали вас дуже достойні, заможні та титуловані особи...

— Хто це вам казав?

— Дозвольте не називати, — алеж це правда?

— Положім правда, але хтож міг довідатись про це?

— Люди — божі собаки, так говорила мені одна старенька баба, — про все довідаються, про все брешуть, — відповів о. Миколай.

— Я сама ніколиб не вийшла за титулованого, — вставила свою думку Маруся Павлівна.

— Когож ви, Уляно Іванівно, бажаєте назвати своєю дружиною? Чи мабуть ніколи вам про це думати та обирати по свойому серцю?

— А на що його думати, на що обирати? — знову заговорила матушка, — у нас є Максим Петрович, — от би з ким спарувала я Уляну Іванівну від всього серця.

— Браво! А я собі й забув, що Максим Петрович паробкує! — весело вигукнув о. Миколай на всю хату.

Максим Петрович почервонів, але дбав не показати виду, що на його це справило враження.

— Так от і почнемо їх сватати, — спокійно і цілком серіозно завважила матушка.

— Щож, коли сватати, то й сватати! — згодився о. Миколай і звернувшись до Мисака запитав, усміхаючись: — Згодні, Максим Петрович?

— Про це слід запитати спершу молоду, а не молодого, — жартовливо відповів Мисак.

— Ваша правда! Запитаємо, Уляно Іванівно! Я сватаю вас: хочете вийти замуж за Максима Петровича?

— А збираєтсяж Максим Петрович дружитись?

— Попитаємо: хочете дружитись, Максим Петрович?

— Досі не думав про це.

— А в принципі?

— Визнаю за добру річ.

— Нуте, Уляно Іванівно, вийдете ви замуж за Максима Петровича, чи ні?

— А чомуж! — сміючись відповіла панночка.

— Просіть руки і серця! — звернувся о. Миколай до Мисака.

— Коли вже ви такий завзятий сват, так доручаю вам і про це запитати від мого ймення, — жартовливо промовив Мисак.

— Кинемо жарти! — заговорила Уляна Іванівна, — краще розкажіть нам, о. Миколай, чи дуже часто карали вас за пустотливости ваші, як були в семинарії?

— Ой-йой, скільки доставалося!

І о. Миколай, дякуючи веселому настрою та декільком чаркам доброї наливки, мов з мішка посипав своїми спогадами про семинарське життя та всі ті пустоти, за які так, або інакше перепадали йому безчисленні кари. В спогадах його чимало було таких випадків, які досить близько скидались і на вчинки самої Уляни Іванівни, коли була вона в гімназії, а через те розмова шпарко почала перебігати з уст до уст, від одної особи до другої, той розповідав те, той інше, усі сміялись, піджартовували при нагоді і просиділи за столом до дванацятої години ночи.

— „Час до дому, час, — час і пора!" — проспівала Уляна Іванівна встаючи зза столу.

Такому почину Уляни Іванівни не перечив ніхто. У приятелів давно вже виробилась дружність в усьому, а через те і в цьому випадку всі одностайне повставали з своїх місць, підхопили почату пісню і доспівавши її до кінця, пішли до прихожої вдягатись.

— Аж ось коли почув я спів Максима Петровича, — завважив о. Микилай, — до цього часу гадав собі, що він ні єдиної нотки не витягне.

— Поступ, поступ, — в усьому поступ, — промовила Уляна Іванівна, — Максим Петрович скоро вже і на ґітарі гратиме...

— Ви все з жартами, — запротестував Максим Петрович, бо він до цього часу не вивчився ще ні однеї пісні грати.

— Жарти жартами, а як би ви справді подружились, то Максим Петрович багатоб дечому виучився, — промовив о. Миколай.

— І чого вам так хочеться, щоби ми подружилися? — запитала панночка, — за вінчання здерти хочете, чи що?

— А чомуб і не здерти з приятелів?

— А тиб таки і взяв? — докірливо промовила матушка.

— Чомуж би не взяв? Але ти думаєш, що вониб заплатили, що далиб о. Миколаю заробити якогось карбованця? Помиляєшся, не на таких наскочила!

— Це правда. Не знаю, як Максим Петрович, а я не далаб ні єдиної копійчини.

— Так по приятельськи і повинно бути! — серіозно завважила Маруся Павлівна.

— Та ти у мене благодітелька, — кладучи руку на плече матушки, промовив о. Миколай, — а що з приятелів я всеж таки здер би що небудь, так це правда!

Мисак розігнався щось сказати, але почервонів і замовк. Це спостерегли всі і одностайно загомоніли:

— Кажіть, кажіть! Нічого слів ковтать перед приятелями.

Мисак змутився ще дужче, але заговорив:

— Я хотів сказати цілком серіозно про одну річ...

— Тим краще, тим краще — підхопили голоси.

— Ну, так тому й буть! Уляно Іванівно, я мав запитати вас не жартовливо, а справді цілком серіозно: чи виб пішли за мене замуж, колиб я сватав вас? - (Дальше буде).

ДЕПАРТАМЕНТ СПРАВЕДЛИВОСТИ ПІДСУМОВУЄ РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРО ВОРОЖИХ ЧУЖИНЦІВ

Департамент справедливости дав запевнення тисячам осіб німецького, італійського та японського роду, які живуть в Злучених Державах, що їх не буде турбовано й вони не будуть підлягати найменшим персональним обмеженням, якщо вони будуть поводитися мирно й стримуватись від будьякого вияву нельояльности до цієї країни.

Коли приблизно 3,000 ворожих чужинців взято під тимчасовий арешт від часу виповідження війни Державам Осі, ґенеральний прокуратор, Френсис Бидел, пояснив, що це було необхідним заходом для державної оборони, та що дотичні особи своїми попередними вчинками викликали підозріння департаменту справедливости. Проте, продовжував він, всі ворожі чужинці, які є під підозрінням чи ні, повинні тепер застосуватись до певних, спеціяльних розпоряджень про поведінку протягом війни.

„Є необхідним в час війни повзяти всі міри, які можуть бути потрібні для державної безпеки", заявив ґенеральний прокуратор. „Це значить затримання всіх знаних та підозрілих ворогів в межах наших границь, так само як осторога перед ворогами, які не є знані.

„Одначе це не значить, що уряд Злучених Держав заняв жорстоке, мстиве становище у відношенню до громадян ворожих держав, яким припало жити тут. Тоді, як нельояльні вчинки будуть суворо переслідуватись, будуть зроблені всі старання, щоб зберегти свободи, якими чужинці тут користувались раніше, та захистити їх від дискримінації та переслідування.

„Так довго, як їх поведінка заслуговує на загальні привілеї демократії, чужинці будьякої національности не мають в Злучених Державах боятися переслідувань".

Ґенеральний прокуратор Бидел пояснив, що згідно з постановами Президентської Проклямації проголошуючої, що Злучені Держави є в стані війни з урядами Німеччини, Італії та Японії, департамент справедливости є відповідальним за переведення законів відносно ворожих чужинців.

З часу оголошення війни, приблизно 3,000 ворожих чужинців заарештовано. Це число представляє менше як пів відсотка з 1,000,000 громадян Німеччини, Італії та Японії, які були в цій країні на той час. Ці заарештовані були в кожному разі особами, яких департамент справедливости мав підставу підозрівати, що вони можуть помагати ворогам Злучених Держав. Багато з них було під секретним слідством Федерального Слідчого Бюра місяцями або навіть роками.

Кожна особа, так арештована, всежтаки матиме можливість відклику до Комісій Переслухання Ворожих Чужинців, які встановлено по всіх федеральних судових дистриктах. Кожна з цих комісій складена з трьох цивільних громадян, вибраних з тої місцевости, а кожна справа буде мати окреме переслухання.

З ворожим чужинцем може піти на переслухання член його родини, або приятель, але не адвокат. Причиною того є те, як пояснюється, що комісії переслухання не є законними судами; нема конституційного зобовязання Злучених Держав дозволяти законне апелювання від арешту ворожого чужинця в часі війни, а комісії переслухання є виключно поширенням демократичних принципів. Особам, приведеним перед комісії, назагал буде дозволено висказати свої арґументи щодо того, чому вони мали би бути звільні та представити посвідки й свідків своєї поведінки. Завше, як буде потреба, будуть покликані перекладчики Іміґраційним та Натуралізаційним Бюром.

Комісії даватимуть свої поради Ґенеральному Прокураторови, який виноситиме остаточне рішення у кожній справі ворожих чужинців. Комісії можуть радити безумовне звільнення, звільнення на слово, або інтернування на час війни. Ті, що звільнені на слово, можуть бути увільнені під залогом, або без нього, але від них вимагатиметься, щоб зявлялись реґулярно до Іміґраційного та Натуралізаційного Бюра та дотримувались певних інших умов, які можуть бути докладно означені. Тих, що їх поручено до інтернування, віддадуть під догляд армії.

Варожих чужинців, яких заарештовано, тримають під доглядом Іміґраційного та Натуралізаційного Бюра, поки не буде переведено переслухання їх справ. Про їх місце перебування можна довідатись, звернувшись до найближчого державного прокуратора, до канцелярії Федерального Слідчого Бюра або до Іміґраційного та Натуралізаційного Бюра. Затримані особи можуть посилати і діставати листи, приймати відвідини приятелів та родичів, займатись необхідними справами та вживати телефон.

Ворожі чужинці будуть затримані тільки тоді, як їх арешт вважається необхідним для спокою та безпеки країни", заявив ґенеральний прокуратор. „Тільки коли є тверда підстава побоювання за внутрішню безпеку країни, буде ворожий чужинець інтернований на час війни".

Від всіх ворожих чужинців — себто від всіх громадян Німеччини, Італії та Японії, що тепер живуть в Злучених Державах — вимагається дотримування правил, якщо вони бажають уникнути арешту. Ті правила в головному є такі:

1. Вони не сміють вступати в Зону Панамського Каналу, або бути в ній.

2. Вони не сміють вступати в якунебудь частину континенту Злучених Держав або їх володінь та теріторій або їх покидати, хіба що на таке дозволять розпорядки. Місцеве Іміґраційне та Натуралізаційне Бюро удільоватиме відомости, які саме є ці розпорядження.

3. Ворожі чужинці не сміють мати у свому володінню, чи в їх домах, чи в закладах якінебудь з таких річей: стрільну зборю; знаряддя війни, або їх складові частини; амуніцію; бомби; вибухові речі або матеріяли, що вживаються для вироблення їх; радіо-приймачі на короткі хвилі (офіційно означено: „кожний апарат, що може діставати сиґнали, повідомлення або комунікати якогобудь роду, які переслані способом фреквенції на 1,500 кілосайклс чи більше, або фреквенції на 540 кілосайклс чи менше"); коди чи шифри; фотоґрафічні апарати; папери, документи чи книжки, на яких може бути таємне письмо; фотоґрафії, малюнки, рисунки, мапи або ґрафічне представлення якогонебудь з воєнних чи морських заведень чи заосмотрень, якоїнебудь зброї, амуніції, знарядів війни, винаходів, або річей, які вживалися чи плянується вживати в боєвому заосмотренню суходільних чи морських боєвих сил Злучених Держав, або якихнебудь воєнних чи морських постів, таборів чи стацій.

Ця частина розпорядження була недавно поширена вимогою, аби ворожі чужинці віддали місцевій поліції всю стрільну зброю, радіо-приймачі на короткі хвилі, висилачі та ручні фотоґрафічні апарати не пізнійше 5. січня.

4. Ворожі чужинці не можуть літати аеропляками без дозволу ґенерального прокуратора.

5. Вони не можуть переїздити або подорожувати з місця на місце поза громаду, в якій живуть, без дозволу ґенерального прокуратора. Аби дістати такий дозвіл, вони мусять виповнити у державного прокуратора в тім дистрикті де вони живуть, щонайменше за один тиждень до задуманої поїздки, заяву, з такими даними: імя, національність, реєстраційний нумер чужинця, мета подорожі, куди їде, дати відїзду й повороту, дорога, якою їде та яким способом (залізницею, автобусом, автомобілем і т. п.). Якщо подорож має бути більше як до одного місця, подібні інформації повинні бути зроблені для кождого міста, яке має бути відвідане.

Одначе це розпорядження, як офіційно пояснюється, не перешкоджає ворожому чужинцеві переїздити свобідно з місця на місце в межах його міста або громади, виконуючи свої справи, відвідувати когось, ходити до школи, в розвагові місця, або до місць молитви і т. п.

6. Ворожі чужинці не можуть вступати або перебувати в районах таких фортець, таборів, летунських майданів, фабрик пороху, доків, фабрик, або інших місць, з яких вони можуть бути виключені ґенеральним прокуратором або іншим відповідним урядом. Ані не можуть вступати на якінебудь головні шляхи, залізниці, підземні шляхи, або до інших місць, що не є загально відкритими для публики.

7. Вони не можуть належати до ніякої ґрупи, орґанізації, чи руху, означеного ґенеральним прокоратором ні не проявляти тамже діяльности, ні не можуть вести ніякої пропаґандної діяльности.

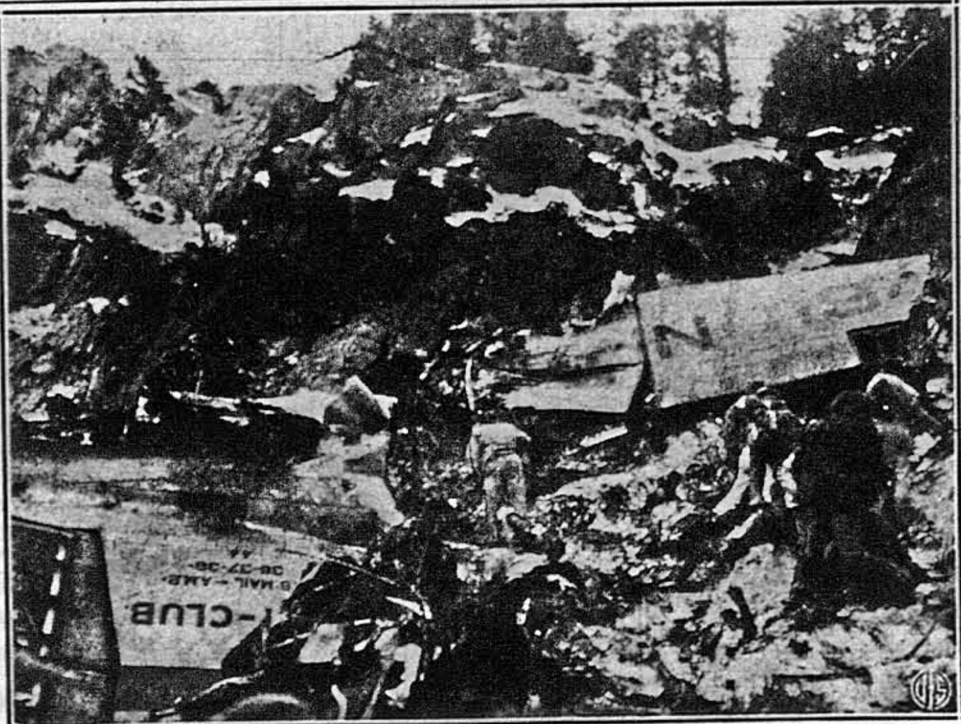
Недотримання тих розпоряджень, таксамо як інших, які можуть оголошуватись час від часу, може спричинити арешт.

Ворожим чужинцям з Німеччини та Італії не заборонено старатись про громадянство Злучених Держав, не зважаючи на стан війни. Вони можуть подаватись на перші папери в кожний час, як і на другі, після виконання вимоги щодо часу перебування. Закон одначе узглядняє, що остаточна акція по всіх аплікаціях, поданих до 8. грудня 1941. року, буде відложена на 90 днів, аби дати департаменту справедловости можливість дослідити окремі справи. Німецькі та італійські чужинці, які не подали аплікацій до 8. грудня можуть дістати повне горожанство тільки після того, як президент Злучених Держав дасть згоду, але їм не заборонено виповнити попередні форми аплікацій.

Також не забороняється ворожим чужинцям мати якунебудь працю, крім певної праці в звязку з обороною краю. Коли іде справа про довірочну працю для армії й фльоти, треба дістати дозвіл відповідного уряду перед приняттям на працю ворожого чужинця. Щодо всіх інших родів праці, однаково громадської чи приватної, нема заборони проти приняття ворожих чужинців. Президент Злучених Держав, так само як і ґенеральний прокуратор, жадають від працедавців не виріжнювати чужинців, або осіб з іменами, що звучать по чужому.

„Я хотів би вияснити невтральним та ворожим чужинцям однаково", заявив ґенеральний прокуратор, „що робляться всі старання, аби ґарантувати їм справедливе й безстороннє трактування через час цього поготівля. Виконавча влада, по законам про ворожих чужинців, покладена в руки департаменту справедливости. Повідомлено губернаторів та мейорів аби дали інструкції своїм місцевим урядникам стримуватися від вмішування в федеральні пляни й заходи.

„Особиста свобода є саме головне в демократичних принципах, за оборону яких ми провадимо тепер війну. Ми не можемо залишити ті принципи в часі, як боремося за збереження їх. Очевидно уряд не буде терпіти ніякої шкідливої діяльности. Але ні один чужинець не повинен боятися за свою безпеку і свободу в Злучених Державах, доки він поводиться згідно з законами та підлягає тим спеціяльним розпорядженням, до яких він може бути зобовязаний".

КАТАСТРОФА ВЕЛИКАНСЬКОГО ЛІТАКА.—Спалені останки великого літаючого корабля, що оноді розбився об Тейбл Мавнтин, у Лас Веґас, Невада. На ньому в катастрофі загинули фільмова акторка Карол Ломбард, її матір, пані Елизабет К. Пітерс, та 20 інших осіб. Між убитими було 7 офіцирів американької армії з летничого корпусу.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ТОРОНТО, ОНТ.

З річних зборів 432 відділу У. Н. Союзу.

Дня 11-го січня відбулися річні збори 432. відділу У. Н. Союзу в Торонто, Онт. Відбулися вони в Домі УНО при вулиці Бетирст під ч. 300, тобто в цьому самому домі, де й приміщується відділ.

На предсідника для переведення зборів вибрано п. М. Моту, а на секретара п. Т. Даниляка.

Зо звіту урядників заряду члени довідалися, що відділ ч. 432. є найбільшим відділом у Канаді. Числить він тепер 275 членів. Відділ росте з кожним днем завдяки Союзового орґанізатора й членів заряду, які думають про його розвиток.

З місячних вкладок за минулий рік було $4,877.50. В біжучому році ця сума, на думку урядників, подвоїться напевно, а це тому, бо Союз дає всім своїм членам добрі привилеї і поміч тоді, коли члени бажають її. Зо звіту також довідалися члени, що багато дітей батьки асекурують в нових клясах, тобто IV. і V.-тій, які увійшли в життя після XX. Конвенції, яка відбулася в 1941 році в місті Ґарисбурзі.

До заряду на біжучий діловий рік знову перевибирано тих провідних людей, що були в минулих роках. (Відділ цей був зорґанізований на прикінці 1939 року, саме в початках теперішньої війни!).

До уряду ввійшли такі члени: В. Баґан, голова; В. Гірняк, фін. секретар; Я. Ковальчук, касієр. Провірна Комісія: Ю. Романик, Т. Даниляк, І. Вовк. Опікуни хорих: А. Глинка, Е. Романик, Д. Захарчук. На хорунжого: Ю. Гусяка. На придверника: М. Моту.

Після корисних дискусій над працею в біжучому році річні збори закрито відспіванням гимну „Боже Щасти Йому".

Секретар.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

Відділ 316 У. Н. Союзу закупив бондів за $7,000.

В місяці листопаді м. р. головний уряд Українського Народного Союзу вислав був спеціяльного листа, в якому закликав, щоб кожний відділ закупив, після своєї можности, Бонди Державної Оборони, як теж, щоб піддержувати Американський Червоний Хрест. Ці свої заклики піддержав головний уряд У. Н. Союза надзвичайно примірним вчинком, бо сам закупив державних бондів на суму понад $1,200,000, як теж жертвував на Американський Червоний Хрест $500.

На цей заклик відгукується також і наше „Т-во Вільних Козаків", 316. відділ У. Н. Союза. Відділ закупив Бондів Державної Оборони на суму $7,000, а на Американський Червоний Хрест жертвовано $50. Знова Український Народний Дім в Рачестер, Н. Й. жертвував $100 на АЧХ.

Ми американські горожани українського походження маємо показати, що ми вміємо обстояти нашу батьківщину у війні з її ворогами. Віримо сильно, що тим разом переможцями знову вийдуть демократичні держави, а тим самим щезне насильство та варварства всяких диктатур у світі. У колі вільних народів мусить рівнож засісти також і вільний український нарід.

Василь Іванців.

ТРОШКА ГІРКОГО ГУМОРУ

Як довго нюйорська рептилька „Ди Авр" била лише українських націоналістів, багато українських ґазет і діячів раділо з цього і покликалось на „Ди Авр" мовляв, диви, цеж поважне американське видавництво таке говорить! З хвилею, як те „поважне видавництво" в огидний спосіб накинулось і на інші українські ґрупи та провідників, серед них і на тих, що ще недавно покликувались на „Ди Авр" і ним захоплювались, вже деякі ґазети змінили свій тон і нині приходять до висновку, що видно „для „Ди Авр" тільки неживий українець є добрим українцем". Чому раніше не було мати троха більше розуму і сумління? Та краще пізно, ніж ніколи.

Як Поширюють Серед Американців Знання Про Україну?

(В тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи орґанізацій, що будуть закуповувати книжки про Україну і українських людей для американських інституцій чи американських визначних людей).

Філядельфія (Найставн), Па. — Українська Громада в Найставн ухвалила закупити три примірники „Історії України" М. Грушевського і одну книжку Ю. Вернадського „Богдан-гетьман України" з таким призначенням: по одному примірникови історії до Темпл Юніверзіти і Юніверзіти оф Пенсилвенія, а оставші дві книжки залишити в Громаді.

Сентрелія, Па. — Відділ 426 У. Н. Союзу закупив один примірник „Історії України" в анґлійській мові й подарував його бібліотеці Публичної Школи.

АМЕРИКАНЦІ ЗІСТРІЛИЛИ 16 ЯПОНСЬКИХ ЛІТАКІВ ЗА ОДИН ТИЖДЕНЬ

ВАШИНҐТОН. — Департамент війни повідомляє, що американські летуни зістрілили за минулий тиждень 16 японських літаків на Филипинських Островах та в Нідерляндській Східній Індії. Сім літаків зістрілили летуни ґен. МекАртура, а 9 ці амириканські летуни, що бються по стороні голяндців на острові Целебес.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Бріджпорт, Конн. — Проситься Хвальну управу 59. відділу У. Н. Союзу вислати своє рішення до головної канцелярії У. Н. Союзу. На нашу думку така ухвала повинна бути повзята перед Конвенцією і вислана до Статутової Комісії, щоб вона предложила це Конвенції. Порушена Вами справа відноситься до статута. Крім того треба ще доручити будучому конвенційному делеґатови, щоб цеї справи пильнував і її обороняв. Та, як сказано, ми не є уповажнені давати на це авторитетні відповіди. Ми тільки висказуємо свою думку.

К. Х., Дітройт, Міш. — Містимо надсилані матеріяли по можности якнайскорше. Коли є проволока, то не вина редакції, а причина та, що бракує місця в ґазеті.

Г. Л., Елмайра, Н. Й. — Спасибіг за добре слово! Так, доводиться нам переживати багато. Гуляють большевики не тільки в Ваших околицях, але й деінде. Розпускають всілякі брехні, та це їм не першина. До цього повинніб наші люди вже звикнути.

А. С., Лейквуд, О. — Відчуваємо Ваші бажання, але так є, що в Анґлії нема українського леґіону. Ті польські частини, що є в Анґлії, вважаються частинами польської армії. Вони підлягають властиво польському урядови на вигнанню, але є під британською командою, оскільки іде про виеквіпування, вишколення і военну службу. Це подаємо Вам для вияснення, як ті справи маються. Заради на те, що питаєте, наразі нема.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

Жіноча Сторінка

ВІЙНА І -- КУХНЯ

Ставлення побіч себе цих двох понять може на мить виглядати дивоглядним і неповажним. На звук першого так і вижджуються нам ґенерали над мапами, довгі ряди війська у марші, ліс гармат, що дихають вогнем та сіють знищення.

Який звязок може мати цей стан з кухнею? З „жіночим царством", що розложилося на кількох стопах мешкання, а живе на горщиках та кробках з харчевими засобами? Цеж так, якби хтось брався писати про вплив землетрусу на коновочку з піском, що його насипала дитина для забави...

Та проте цей звязок є дуже сильний і — що більше — навіть вислід війни може у великій мірі залежати від цього, як господарський стан краю відібється на поодиноких варстатах загального прокормлювання — на жіночій кухні. „Пожива виграє війну, пожива буде диктувати мир" — кажуть сьогодня політики та знавці воєнних метод. Для цеї ціли вдержується коштовні блькади на морях, щоб вони не пропускали поживи до ворожих країв, для цеї ціли покликується на час війни десятки окремих установ та урядів, щоб вони управильнювали виріб та розділ харчів у нутрі держави.

Наполеон казав, що військо машерує вперед на животах: боєздатність армії залежить від цього, чи вона є добре чи зле прохарчована. Сьогодня розширюють цю засаду на ціле населення воюючої держави, виходячи зі заложення, що голод у нужді краю ослаблює оборонну силу війська. Хочаб не знать скільки ладунків поживи ішло для вояків — їхня мораль слабне, як до них доходять вістки про голод рідні та близьких. Врешті ціла людність краще зносить воєнні трудноші, коли має можливість заспокоїти найосновнішу органічну потребу — голод.

Америка, це край багатий у рільничі вироби, тому війна не грозить йому голодом хочаб протягнулася і на десятку літ. Може забракнути кількох родів харчів, що приходили сюди з інших континентів, як деяких товщів, коріння, чаю і т. п. Але вони не належать до цих, що становлять підставу нашого відживлювання і їх недостача не може зле відбитися на здоровлю населення. Хліб, ярина, овочі, мясо, молоко, яйця, цукор зачисляють до необхідних харчів, а Америка має їх подостатком та може ними правильно доповняти кожний зужитий припас.

Але на цьому не досить. Багатство краю не є запорукою для цього, що деяких харчів може на ринку забракнути із-за окремих воєнних причин. Військо зужиткове величку скількість харчів для своїх цілей — воно має першенство в уживанні середників транспорту, що теж може загальмувати на деякий час доставу поживи для цивільного населення. Врешті великий попит на робітників у воєнній промислі відтягає багато рук від фармерства, торговлі, не числячи цього проценту, що іде до військової служби.

Та на такий стан мусить найтися розвязка, а узалежність її знова від такої маловажної на позір прикмети, якою являється ощадність на терені домашнього господарства, у жіночій кухні.

Один европейський подорожник, обїхавши Америку, писав, що побіч див техніки та природи зачудувала його тут така річ, як бочка зі смітям, що її виставляють рано перед американський family-home. На цілому світі не подибаєш, щоб кількоро людей вспіло за день наскладати стільки ґальонів відпадків!

Помічення цього бистрого подорожника аж надто правдиве. Ніодин нарід на світі поза американцями не викидає на смітник хліба, не знає такої розтратности харчевих виробів як ця, що її тут подибаєш у кожному господарстві. Нікуди на світі не нищиться такої скількости металів, паперу, скла як у американській кухні — ніодин нарід крім американського не зуживає так багато одежі, викидаючи на смітник таку, що після направи, чи перерібки моглаб ще добре служити.

Цей стан не є каригідним, коли існує у нормальних часах та обставинах. Знаменує він високу життєву стопу, оживлює торговлю та промисл вводячи живіщий оборот зужиткових дібр. Нема потреби з ним боротися, бо багатий край може позволити собі на розтратність деякої скількости своїх засобів так, як заможний чоловік прогуляти частину зарібків.

Та інакше у часі війни. Ізза причин, що про них згадую, числяться з цим, що і у нас може прийти до цього, що деякі харчі купуватимемо за картками. Коли дехто думає встеректи себе перед таким станом скуповуючи харчі та маґазинуючи їх у хаті — приспішує лиш його прихід виклинуванням передчасної недостачі цих товарів. При цьому ще й обдурює себе, бо скількість нагромадженого у хаті добра не може переживити рідні через цілий критичний час, а нерідко нищиться та псується.

Найпевніщий спосіб на це, як вдержати американський харчевий ринок найдовше на нормальному поземі є розумна ощадність у кожній кухні, в поодинокому домашньому господарстві. За пляном виробленим департаментом рільництва американські часописи подають десятки способів кухонної ощадности. Сушення хліба, збирання та переховування товщу, що натоплюється з мяса чи бейкона, ощадне теребління ярини, овочів — це напозір маловажні ощадности, але заховані у тридцять чотирох міліонах американських домів дають гори ужиткових вартостей, що звикли пропадати на смітниках.

Така система не означає убожества, ні не заповідає прикрих змін у нашому способі відживлювання. Вимагає дещо вважливости зі сторони жінки-господині, але за це дає їй вдоволення, що навіть з цього скромного місця, яким є її кухня, вона може причинитися до виграння війни та перемоги слушної справи.

Клавдія Олесницька.

На Тему: Жінки й Чоловіки

ЛІКАРКИ ХОЧУТЬ СЛУЖИТИ

„Як всі інші громадяни Злучених Держав, так і ми, хочемо дістати потрібний вишкіл і досвід для служби при обороні нашого краю", — сказала д-р Емілія Донинг Барринджер, представниця Американського Жіночо Медичного Союзу, головної організації жінок-лікарів.

Вона додала, що за обчисленнями лікарських знавців американській армії не достає тепер коло 9,000 лікарів. Лікарки й операторки хочуть виповнити цю недостачу:

Та покищо для вжиття лікарок для цеї служби треба ще ухвали американського конґресу.

ЖІНКА И НАУКА

Як видно зо спеціяльної статті в щоденнику „Ню Йорк Ворлд-Телеґрем", в минулому році обходила свій ювилей 30-літньої праці в ляборaторії департаменту здоровля міста Ню Йорку д-р Джосефин Бикнел Ніл, котру вважають загально одним з найкращих знавців в справах таких страшних недуг як: правець („тетанус"), запалення мізку („енцефаліт"), запалення мізкових болон („менінгіт") та дитячий параліж.

Пише спеціяльний репортер згаданого часопису, пишучи про неї: „Для науки нема полових кваліфікацій", себто не мусить людина конче мути мужчиною, щоби бути чоловіком науки.

„СМОЧЕ НАСІННЯ"

Перл Бок, відома на весь світ письменниця американсько-китайського роду, видала цими днями нову повість під наголовком „Дреґон Сід". Як уже з наголовку можна догадатися, вона пише про війну. Так, війну в Китаю. Малює удар японського наїзду на родину китайського селянина.

Наголовок великої повісти підсуває страшні наслідки для страшного посіву Японії в Китаю. Страшні не для одних китайців. Страшні й тих, що смоче насіння засівають.

„ЖІНОЧА СИЛА"

На річній конференції федерації жидівських жіночих організацій, що відбулася оноді в Ню Йорку, говорила відома американська письменниця Фені Ґерст про значіння жінки для ведення війни.

Вона закликала жінок узяти участь у воєнній програмі й запевняла, що жінки можуть відіграти в війні величезну ролю.

ЗА ЖІНОЧИЙ ПОМІЧНИЙ КОРПУС АРМІЇ

Конгресменка Едит Норс Роджерс внесла в конгресі проект закону про створення помічного військового корпусу з жінок-добровольців для небоєвої служби.

За ухвалення проєкту заявилися вже: конгресменка Френсис Болтон з Огайо, пані Овета Гобі з уряду публичних відносин у департаменті війни та полковник Джордж Айджемс, адміністратор ветеранських справ.

Говорила пані Болтон, що створення такої організації було би урядовим признанням жінок як „частини організації, що воює за свободу". Вона заперечувала думку, що жінки хочуть уникнути трудної праці, а хапаються за працю, яка їм видається блискучою. „Зовсім противно", сказала вона; „жінки не хочуть нічого так сильно, як працювати для краю".

Майже чотири пятих футер, висиланих з Манджурії, є призначені для Злучених Держав.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У Монесен, Па., померла 8. січня 1942. по короткій недузі довголітна членниця від. 338. У. Н. Союзу,

МАРІЯ СИВИК.

Оставила в смутку мужа Василя і дітей: Анну, замужну; Івана, жонатого; Миколу, жонатого; Марію, замужну, та Мирослава, Олену й Франка, самотні.

Похорон відбувся 10. січня 1942. р. з укр. прав. церкви, 17 Рід Евеню.

Нехай Їй буде легка земля Вашингтона!

Микола Куць, секр.

Дня 11. січня 1942. року помер член Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 52. У. Н. Союзу в Голійок, Мас.,

МИКОЛА СМАЧЕК.

Покійний походив зо села Колодіївка, пов. Скалат, Галичина. Прожив 63 літ. Полишив жену, сина Станислава і дочки: Вікторію і Стефанію.

Покійний був добрим членом і завжди давав на народні цілі.

Похорон відбувся 13. січня 1942.

Нехай прибрана земля Вашингтона буде Йому легкою і вічним спочинком!

Д. Хрупалик, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Річні виборчі збори Тов. Дністер, від. 361., відбулися в суботу, 27. грудня, в год. 8. вечером, в ґалі Stuyvesant Casino, в Ню Йорку. До приступлення вибору нового уряду відложено по здачі звіту старого уряду. Уряд річних зборів перевів здачу звітів урядників, як слідує: 1) Стан майна тов. „Дністра". книги фінансові виказують, що за рік 1941. було приходу $30,211.85, розхід $29,547.47; надвишка виносить $664.38. З розходу виплачено до У. Н. Союзу $20,993.96. Рівнож виплачено бенефіт $2,962.00. На посмертне виплачено $800.00. Вислано на Амер. Червоний Хрест $146, з того $39 були зложені, які стали членами Чер. Хреста, а $107 виплачено з каси тов. Дністер. Нових членів приєднано за 1941. р. 71. Звіт опікунів хорих виказує, що за рік 1941. було хворих 88, з того 4 відійшли на вічний відпочинок. Всі інші урядники здали свій звіт, який був принятий присутними членами одноголосно без ніякого закиду. Опісля вибрано новий уряд на рік 1942: Ст. Ковальчук, предс.; Н. Левкович, М. Никифорчин, заст. предс.; П. Кучма, фін. секр.; І. Галичин, кас.; Д. Савіцький, заст. кас.; Вол. Павлів, рек. секр.; контр. комісія: Я. Воробець, Н. Пізнак, М. Мелетич; тростіси: В. Савіцький, Ст. Жигайло, Н. Юшкевич; опікуни хорих: П. Свистун (голова), М. Паньків (секр.), І. Драґан, Анна Ґреґус, К. Джорджа, О. Світлик, П. Соколовський, П. Задорожний; хоружі: І. Свистун, В. Бучинський; статутова комісія: І. Задорожний, М. Новак, С. Скородинський, Ем. Гузар, Н. Добрянський, П. Ґулька, Ст. Залужний. Вибір бібліотекаря відложено на наступний раз. Місячні збори, що мали відбутися 10. січня, не відбулися з причини, що не явилося достаточно членів, щоби можна перепровадити повні збори. Помимо цего, що були повідомлені журналом. — Вол. Павлів, рек. секр.

ТАРЗАН, ч. 491. Піратство.

Вилйено винайшов капітана корабля „Ґалієна" і почав з ним поєдинок. Він сам хотів з ним розправитись.

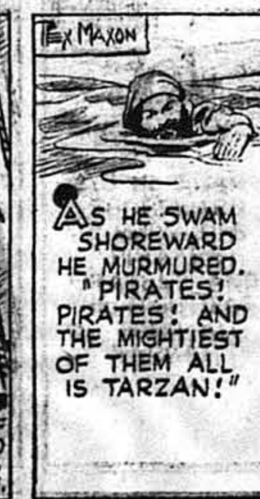

Обороняючись перед ударами шаблі Вилйена капітан запитав: „Чого ти хочеш від нас Вилйено? Дівчини на нашім кораблі нема".

„Я це сам дуже добре знаю", відповів цинічно ренеґат Вилйено, „Я не за дівчиною шукаю, тільки за твоїм ладунком золота".

Ці слова підчув один з паладинських моряків. Без вагання він скочив у воду і почав плисти до берега, повторюючи заєдно: „Пірати, пірати!"